



# Svendborg Kommune

## Budgetprocedure 2025



## Indholdsfortegnelse

|  |    |
|--|----|
| 1. Resumé .....  | 3  |
| 2. Indledning.....                                     | 3  |
| 3. Sikring af kernevelfærden .....                     | 4  |
| 3.1 Mangel på arbejdskraft.....                        | 5  |
| 3.2 Demografi .....                                    | 5  |
| 3.3 Yderligere opmærksomhedspunkter .....              | 5  |
| 4. Rammestyring .....                                  | 6  |
| 5. Økonomisk politik.....                              | 7  |
| 5.1 Det økonomiske udgangspunkt.....                   | 8  |
| 6. Økonomisk råderum .....                             | 10 |
| 7. Usikkerheder .....                                  | 11 |
| 7.1 Usikkerheder .....                                 | 11 |
| 8. Anlægsbudget.....                                   | 15 |
| 8.1 Basisanlægsbudget .....                            | 15 |
| 8.2 Anlægsprocedure .....                              | 15 |
| 8.2. Nye anlægsprojekter/-temaer og finansiering ..... | 16 |
| 9. Overordnet budgetproces .....                       | 16 |
| 10. Borger- og medarbejderinddragelse m.m. ....        | 18 |
| 10.1 Inddragelse og høring af borgere.....             | 18 |
| 10.2 Inddragelse og høring af medarbejdere .....       | 18 |

## 1. Resumé

De vigtigste elementer i budgetproceduren for budget 2025 er følgende:

1. Budget 2025 fokuserer på at fastholde kernevelfærden på de vigtigste serviceområder, især med tanke på udfordringer som pres på det specialiserede område, arbejdskraftmangel, investeringer i kommunens udviklingsstrategi, klimasikring og grøn omstilling samt en generel økonomisk usikkerhed.
2. Set i lyset af kommunens økonomi samt udsigt til en stram kommuneaftale for budget 2025, har Økonomiudvalget fastlagt følgende:
  - Rammestyringsprincippet fastholdes – dvs. at udvalgene selv skal finansiere udfordringer inden for udvalgets ramme, men at udgifter afledt af demografien forventes finansieret af kommuneaftalen.
  - Hvert fagudvalg kan fremsende maks. 3 temaer/udvidelsesforslag vedr. serviceudgifter. I forlængelse af kommuneaftalen drøftes afsættelse af evt. prioriteringspulje til medfinansiering af temaer, herunder omfang og finansiering af puljen.
  - Anmodet administrationen om på et kommende møde at fremlægge et forslag til, hvorledes man kan skabe muligheder for en tværgående politisk prioritering.
  - Fremsendelse af tema/udvidelsesforslag godkendes senest på fagudvalgsmøderne i juni med efterfølgende fremsendelse til budgetforhandlingerne.
  - Der udarbejdes ikke et sparekatalog i foråret, men at beslutning herom træffes i forbindelse med de politiske budgetforhandlinger i september, hvor de økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen m.m. foreligger.
3. Prioritering af nye anlægstemaer sker som udgangspunkt inden for nuværende anlægsrammer og KL's vejledende ramme. Der afholdes anlægsseminar 30. april 2024 forud for kommunalbestyrelsens møde, primært med fokus på at skabe overblik over prioriteringsopgaven.
  - I lyset heraf godkendes nye anlægstemaer i fagudvalgene senest på juni mødet og fremsendes til budgetforhandlingerne til endelig prioritering ifm. budgetforhandlingerne i september.

## 2. Indledning

### *Nationale rammer*

Regeringen har den 14.12.2022 præsenteret regeringsgrundlag *Ansvar for Danmark*. De afledte økonomiske konsekvenser heraf vil indgå i kommende års finanslove og kommuneaftaler. Selvom statens overskud er steget, kan kommunerne de kommende år se frem til snævre økonomiske rammer, idet det økonomiske råderum i vid udstrækning reserveres til øgede udgifter til forsvaret samt skattelettelser.

Regeringsgrundlaget indeholder bl.a. krav om administrative besparelser på 3 mia.kr. i kommuner og regioner samt krav om besparelser på 3 mia.kr. på beskæftigelsesområdet henimod 2030.

Behovet for en stram finanspolitik, samt statens prioriteringer gør, at kommunerne kan se frem til en kommuneaftale, hvor servicerammen ikke forventes at stige væsentlig udover det demografiske udgiftspres. Kommunerne må også forvente, at der ikke sker væsentlige ændringer i anlægsrammen. Det betyder, at finansiering til udfordringer og nye tiltag i

bedste fald skal findes ved omprioritering inden for de nuværende rammer for kommunens service- og anlægsudgifter.

Regering har nedsat en strukturkommission, der skal udarbejde et beslutningsgrundlag, der fordomsfrit opstiller og belyser modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsnen. I forlængelse heraf forventes en tilpasning af Den Kommunale Medfinansiering af sundhedsvæsnen, som har været fastfrosset siden 2019. Svendborg Kommune var en af de kommuner, som "vandt" ved fastfrysning i 2019, og som følge heraf er der fra 2025/2026 risiko for kraftig stigning i kommunens bidrag, også udover den afsatte risikopulje.

I november 2023 lancerede regeringen en 2030-plan, der lægger de overordnede linjer for landets økonomiske politik frem mod 2030. Planen fokuserer på ansvarlig økonomisk politik, øget beskæftigelse og investeringer i velfærd, grøn omstilling samt forsvar og sikkerhed.

En nylig KL-undersøgelse, *Velfærden i det lange lys*, at borgernes forventninger til fremtidens velfærd ikke bliver mindre. Et forventningspres som ikke er blevet mindre i kølvandet på de politiske udmeldinger fra Christiansborg. Det efterlader kommunerne i et krydspres i at sikre kernevelfærden fremover med begrænsede ressourcer, samtidig med at der er en forventning om øget service.

#### *Lokale rammer*

Kernevefærden er de kommende år udfordret på flere områder i landets kommuner, således også Svendborg. De største udfordringer kan henføres til mangel på arbejdskraft, et øget demografisk udgiftspres samt pres på det specialiserede børn- og voksenområde.

Svendborg Kommune har de seneste år oplevet en markant tilflytning, som har skabt en øget byggeaktivitet og efterspørgsel efter nye boliger. De nye boliger har været med til at tiltrække flere nye (ressourcestærke) borgere, som i høj grad kommer fra hovedstadsområdet. Det har haft en afsmittende effekt på, at private investorer og boligselskaber har bygget mange nye boliger i det sydfynske. Tilflytningen af især børnefamilier har medført behov for massive investeringer på dagtilbudsområdet.

De politiske prioriteringer mellem nye tiltag/fastholdelse af serviceniveau og besparelser til budget 2024 har skabt et godt udgangspunkt for budget 2025-28. Et budget der er i økonomisk balance, og som lever op til målsætningerne i den økonomiske politik.

Kommunens likviditet er blandt den laveste af landets kommuner, og kommunens gæld er blandt den højeste, hvortil kommer betydelig garantistillelse for lån til almene boliger, forsyningsvirksomheder mv. Udover risikopuljen er der ikke afsat ekstra midler, og der er ingen likviditetsreserver at trække på i forhold til den økonomiske målsætning.

Økonomiudvalget har med afsat i et realistisk budget samt nuværende forudsætninger vurderet, at der ikke er behov for at der udarbejdes et sparekatalog i foråret 2024. Beslutning herom træffes først i forbindelse med de politiske forhandlinger i september, hvor de økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen er opgjort.

### **3. Sikring af kernevelfærden**

Sikring af kernevelfærden på dagtilbud-, skole-, ældre- og det specialiserede børn- og voksenområdet har stor opmærksomhed - ikke kun fra kommunalbestyrelsen, men også fra borgerne og politikerne på Christiansborg.

I de kommende år står kernevelfærden over for flere udfordringer. De mest markante udfordringer skyldes manglen på arbejdskraft og finansieringsproblemer, primært som

følge af stigende demografiske udgifter samt øget pres på det specialiserede børn- og voksenområde. Kommunen kan historisk set kun forvente kompensation for demografiske ændringer i de årlige aftaler med staten.

### **3.1 Mangel på arbejdskraft**

En undersøgelse fra KL viser, at der vil mangle cirka 90.000 medarbejdere på det danske arbejdsmarked i 2030, hvis både den private beskæftigelsesvækst og det offentlige serviceniveau skal bevares.

Allerede i dag må virksomheder, kommuner og hospitaler på flere områder kigge forgæves efter ansøgere til ledige stillinger. En udfordring som kun vil blive større i de kommende år.

Selvom der kan skaffes råderum til at fastholde den kommunale service i takt med den demografiske udvikling, vil manglen på flere hænder true kernevelfærden de kommende år. Kommunerne kan se ind i en fremtid, hvor de både skal konkurrere med private virksomhederne og indbyrdes med hinanden om den manglende arbejdskraft.

Derfor er det bl.a. vigtigt at sikre at Svendborg Kommune forbliver en attraktiv arbejdsplads, som både kan fastholde og tiltrække medarbejdere i årene fremover.

Kommunen er godt på vej. Der er på flere områder igangsat initiativer, som skal styrke kommunen som en attraktiv arbejdsplads.

### **3.2 Demografi**

Kommunen udarbejder hvert forår en ny befolkningsprognose. Med afsæt i denne prognose beregnes de afledte økonomiske konsekvenser på henholdsvis dagtilbud-, skole- og ældreområdet, ligesom overgang fra det specialiserede børneområder til voksenområdet opgøres. Disse budgettemaer fremsendes senest på udvalgs møderne i august til de politiske budgetforhandlinger.

Kommunen har oplevet en markant tilflytning i flere år. Mange af de nye tilflyttere kommer med børn og sammen med et stigende antal fødsler har det sat kommunens pasningsgaranti under pres. For at kunne opfylde pasningsgarantien har det de seneste år været nødvendigt at investere et trecifret millionbeløb i udvidelse af dagtilbudskapaciteten.

I de årlige aftaler mellem regeringen og KL fastlægges omfanget af den kompensation, som kommunerne får til at dække det demografiske udgiftspres. Erfaringsmæssigt får Svendborg Kommune dækket sine udgifter hertil via de årlige kommuneaftaler, men hvor der ikke har været kompensation for de stigende udgifter på det specialiserede socialområde.

Svendborg Kommune har iværksat en lang række tiltag/handlingsplaner, som skal medvirke til at begrænse væksten i udgifterne på området. I forbindelse med budget 2024 blev der tilført serviceudgifterne godt 30 mio. kr. årligt, og sammen med de iværksatte tiltag forventes der økonomisk balance på området.

### **3.3 Yderligere opmærksomhedspunkter**

*Svendborg Kommunes Udviklingsstrategi 2023-2034*

Kommunalbestyrelsen vedtog i august 2023 Svendborg Kommunes Udviklingsstrategi 2023-2035. Strategien præsenterer Kommunalbestyrelsens ambitioner og ønsker for Svendborgegnens langsigtede udvikling og kan bruges som politisk værktøj til at navigere i beslutninger herom.

Strategiens handlingsrettede del omfatter 17 signaturprojekter samt 2 tværgående projekter, der med årene forventes igangsat. Kommunalbestyrelsen kan løbende justere signaturprojekterne og som minimum gøre det i takt med den lovpligtige revision af strategien hvert fjerde år.

Der er ultimo 2023 igangsat en proces med at udpege et begrænset antal signaturprojekter, som administrationen kan konkretisere yderligere med hensyn til indhold, økonomi, synergieffekter, m.v. Beskrivelsen forelægges efterfølgende til politisk beslutning om igangsættelse, udarbejdelse af budgettema til budget 2025, udsættelse eller lignende.

#### *Svendborg Kommunes Klimahandleplan 2022*

Klimadagsordenen er højt prioriteret i de danske kommuner, og næsten alle danske kommuner er nu med i DK2020, som har til formål af fremme den grønne omstilling og reducere CO2 udledningen. Reduktionen skal udgøre 70 pct. i 2030 og 100 pct. i 2050 (klimaneutralitet).

Selvom der i det nuværende budget er afsat beløb til investeringer i klima og bæredygtighed, vil der – bl.a. set i lyset af den seneste tids ekstreme vejrhændelser - være behov for yderligere investeringer i klimarobusthed til højvandssikring mv.

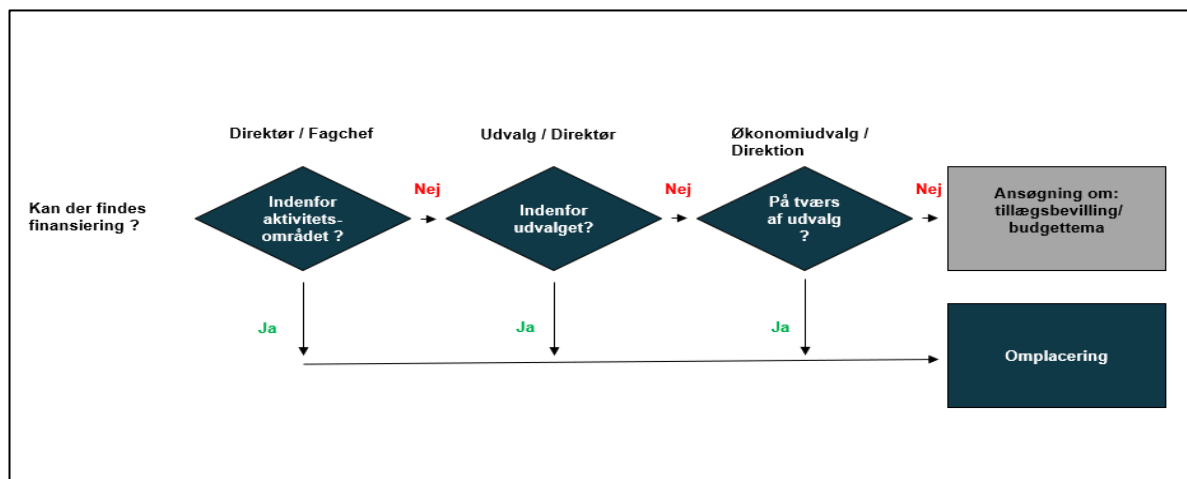
## 4. Rammestyring

Kommunens budgetlægning tager udgangspunkt i rammebudgetteringsmodellen, som er kendetegnet ved, at det samlede budget opstilles ud fra den økonomiske formåen i kommunen – "hvad har vi råd til". Økonomiudvalget har ansvaret for kommunens samlede budget (ramme), mens fagudvalgene er ansvarlige for deres egen ramme.

Fagudvalgene har stor handlefrihed inden for deres egen ramme, men *under forudsætning* af at rammen ikke overskrides. Dette gælder dels ved udarbejdelse af næste års budget, og dels ved den efterfølgende budgetopfølgning, hvor budgetoverholdelse af rammen er en vigtig forudsætning.

Det er udvalgenes hovedansvar at sikre, at rammestyringen fungerer godt. De skal undersøge alle finansieringsmuligheder inden for deres ramme og tilpasse serviceniveauet, før de anmoder om finansiering fra Økonomiudvalget. En illustration af denne proces ses i figuren nedenfor.

Gældende fra regnskabsår 2022 udmøntes rammestyringen efterfølgende ved at evt. merudgifter inden for et budgetområde søges finansieret indenfor det pågældende fagudvalg. Evt. merudgifter ved regnskabsafslutningen inden for fagudvalget overføres til fagudvalget til efterfølgende regnskabsår.



Ved rammebudgettering har Økonomiudvalget en central rolle, hvor udvalget skal sikre, at der ikke sker en utilsigtet udgiftsglidning i budgetlægnings- og budgetopfølgingsfasen.

#### Demografi:

I forbindelse med udarbejdelse af budget 2019 blev det besluttet at tilpasse kommunens rammestyringsmodel, så der ikke automatisk reguleres for udgifter afledt af den demografiske udvikling på dagtilbuds-, skole-, ældreområdet samt overgang fra det specialiserede børneområde til voksenområde.

Mer- eller mindreudgifter afledt af den demografiske udvikling og udfordringer forelægges for fagudvalget senest på augustmødet, og fremsendes efterfølgende til de politiske forhandlinger.

#### Uomgængelige finansieringsbehov (udfordringer):

Vedrører områder, hvor der af forskellige årsager vil være merudgifter, der ikke kan undgås eller påvirkes gennem initiativer på området uden væsentlige ændringer i serviceniveau.

Økonomiudvalget har fastlagt, at udfordringer til budget 2025 skal finansieres inden for udvalgets egen ramme, og skal være afklaret senest på fagudvalgets møde august.

Økonomiudvalget har fastlagt, at hvert fagudvalg kan fremsende maks. 3 temaer/udvidelsesforslag vedr. serviceudgifter. I forlængelse af kommuneaftalen drøftes afsættelse af evt. prioriteringspulje til medfinansiering af temaer, herunder omfang og finansiering af puljen.

Økonomiudvalget har anmodet administrationen om på et kommende møde at fremlægge et forslag til, hvorledes man kan skabe muligheder for en tværgående politisk prioritering.

Fremsendelse af tema/udvidelsesforslag godkendes senest på fagudvalgsmøderne i juni med efterfølgende fremsendelse til budgetforhandlingerne.

## 5. Økonomisk politik

Kommunalbestyrelsen har i den økonomiske politik fastlagt de overordnede rammer for kommunens økonomi. I kommunens økonomiske politik er fastlagt følgende målsætninger, som har til formål at sikre en grundlæggende sund økonomi i balance og med et flerårigt sigte.

1. Driftsoverskuddet skal som minimum udgøre 170 mio. kr.
2. Den gennemsnitlige kassebeholdning skal som minimum udgøre 125 mio. kr.
3. Nedbringelse af kommunes gæld

Målsætningerne afspejler dels, at driftsoverskuddet skal kunne finansiere afdrag på kommunens gæld og kommunens investeringer ud over det niveau, der lånefinansieres, dels at likviditeten skal være tilstrækkelig til at imødegå udsving.

Set i lyset af den generelle økonomiske usikkerhed i de kommende år anbefaler Direktionen, at Økonomiudvalget drøfter, hvorvidt målsætningen for den gennemsnitlige kassebeholdning bør forøges.

Den økonomiske politik understøttes af følgende principper - både i budgetlægnings- og opfølgingsfasen:

- **Overholdelse af servicerammen** - Undgå eventuelle sanktioner
- **Bevillingsoverholdelse** – ingen tillægsbevillinger finansieret af kassen
- **Styringsparameter** – Økonomiudvalget styrer efter vedtaget budget - sikre overholdelse af servicerammen. Fagudvalg styrer efter korrigeret budget – sikre overholdelse af bevillinger.
- **Rammestyring** - udvalgene skal som udgangspunkt selv finansiere nye tiltag, uforudsete udgifter m.m. via omstilling/omprioritering inden for udvalgenes egne budgetrammer.
- **Budgetansvar** – fagudvalgene har ansvaret for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides
- **Tidlig reaktion** – ved udsigt til budgetoverskridelse iværksættes decentralt tiltag til imødegåelse heraf, eller forslag til finansiering til politisk beslutning
- **Realistiske anlægsbudgetter** – undgå store anlægsoverførsler mellem årene og øget præcision i skøn over forventet regnskab.

## 5.1 Det økonomiske udgangspunkt

Budgetproceduren er tilrettelagt ud fra et budget 2024-27 i økonomisk balance med et stort driftsoverskud, en betydelig nedbringelse af kommunens gæld og ingen likviditetsreserver i forhold til den økonomiske politik.

I nedenstående tabel er vist økonomiske nøgletal jf. det vedtagne budget 2024.

| Mio. kr.                       | 2024   | 2025   | 2026   | 2027   |
|--------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Driftsoverskud                 | -206,9 | -251,9 | -239,9 | -249,7 |
| Anlæg                          | 140,0  | 187,5  | 157,0  | 95,1   |
| Gennemsnits likviditet ultimo  | 152,5  | 163,3  | 176,6  | 201,7  |
| Nedbringelse af kommunens gæld | 73,4   | 32,3   | 79,0   | 96,3   |

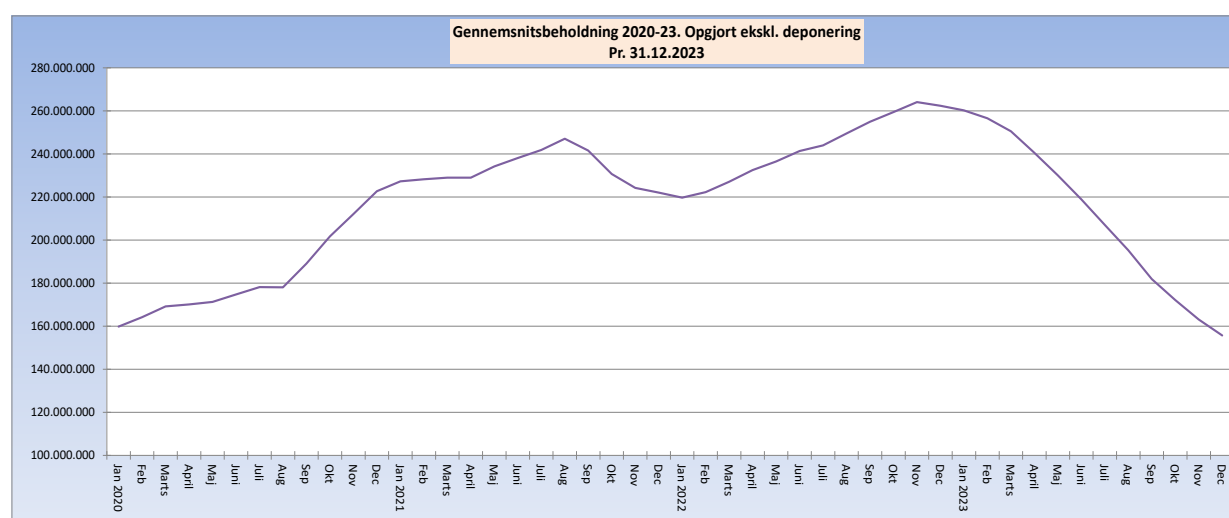
Kommunens likviditet er blandt den laveste af landets kommuner, og der er ingen likviditetsreserver at trække på i forhold til den økonomiske målsætning. Stigningen i 2026 og 2027 skyldes primært et lavere anlægsbudget, hvor der kun er afsat midler til renovering og vedligeholdelse.

Kommunens gæld er blandt den højeste af landets kommuner, hvortil kommer betydelig garantistillelse for lån til almene boliger, forsyningsvirksomheder mv., hvilket fremgår nedenfor.



Der må i de kommende år forventes stor efterspørgsel efter garanti for lån til udrulning af fjernvarme m.v., hvorfor kommunens likviditet bør være at en passende størrelse i forhold til risiko.

Udviklingen i kommunes gennemsnitlige likviditet fremgår af nedenstående graf.

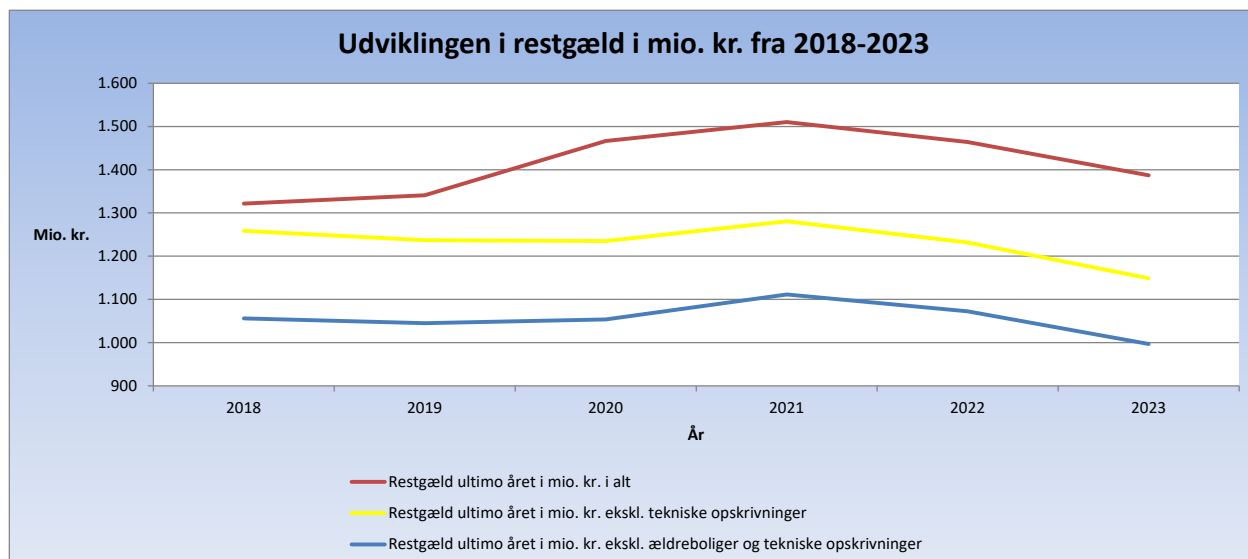


Ved udgangen af 2023 udgør den gennemsnitlige likviditet 156 mio. kr., hvilket er lavere end det forventede niveau på 165 mio. kr., som var fastsat i det vedtagne budget for 2024.

Kommunens gennemsnitlige likviditet i 2023 er faldet med godt 100 mio. kr. Dette fald ses også på landsplan, hvor likviditeten er faldet med ca. 11 mia. kr. på et år, svarende til ca. 110 mio. kr. for Svendborg. Udviklingen på landsplan skyldes bl.a., at kommunerne i løbet af 2022 har afholdt udgifter til håndtering af krigen i Ukraine samt Covid-19, som man først bliver kompenseret for efterfølgende. Hertil kommer et større anlægsforbrug end budgetlagt, samt de stigende priser i 2022, som kommunerne ikke blev kompenseret for.

Nedenstående figur viser udviklingen i kommunens gæld opgjort pr. 31.12.2023

### Udviklingen i restgæld i mio. kr. fra 2018-2023



I forhold til målsætningen i den økonomiske politik om nedbringelse af kommunens gæld tages der udgangspunkt i kommunens gæld ekskl. Ældreboliger og tekniske opskrivninger (den blå kurve)

Udover gælden jf. ovenstående graf har kommunen garantier og eventualforpligtigelser til almene boliger, forsyningsvirksomheder m.m., som udgør 2.599,2 mio. kr. pr. 31. december 2022 (regnskab 2023 er under udarbejdelse) og kan specificeres således:

| Mio. kr.                         | Primo 2022     | Ultimo 2022    |
|----------------------------------|----------------|----------------|
| Kreditforeninger                 | 3.315,4        | 2.596,1        |
| Boligindsud                      | 2,6            | 2,6            |
| Sundhøj Bømebys Forældreforening | 0,3            | 0,3            |
| Stenstruphallen                  | 0,2            | 0,2            |
| <b>I alt</b>                     | <b>3.318,5</b> | <b>2.599,2</b> |

Af den samlede forpligtigelse vedrører 4,0 mio. kr. selvejende institutioner, hvor institutionernes lånerestgæld er medtaget i kommunens status.

## 6. Økonomisk råderum

I forbindelse med budget 2024 blev der gennemført store besparelser for at fastholde kernevelværdien på de store serviceområder, herunder stigende udgifter på det specialiserede socialområde. Der blev foretaget en hård politisk prioritering af kommunens anlægsbudget, så kommunen ikke overskred det vejledende anlægsloft.

De politiske prioriteringer til budget 2024 har skabt et godt udgangspunkt for budget 2025-28. Et budget der er i økonomisk balance, og som lever op til målsætningerne i den økonomiske politik.

Kommunens likviditet er blandt den laveste af landets kommuner, og kommunens gæld er blandt den højeste, hvortil kommer betydelig garantistillelse for lån til almene boliger, forsyningsvirksomheder mv.

Udover risikopuljen er der ikke afsat ekstra midler, og der er ingen likviditetsreserver at trække på i forhold til den økonomiske målsætning.

Som nævnt under afsnit 7 knytter der sig en række usikkerheder til budget 2025. Økonomiudvalget har med afsat i et realistisk budget samt kendte forudsætninger vurderet, at der ikke er behov for at der udarbejdes et sparekatalog i foråret 2024. Beslutning herom træffes først i forbindelse med de politiske forhandlinger i september, hvor de økonomiske konsekvenser af kommuneaftalen er opgjort.

#### *Risikopulje:*

Puljen blev oprindeligt budgetlagt i 2019 i forbindelse med fastfrysning af kommunernes bidrag til medfinansiering regionernes udgifter til somatisk og psykiatrisk hospitalsbehandling samt til behandling hos praktiserende læger, speciallæger, tandlæger mv.

En efterfølgende reform af sundhedsområdet er blevet udskudt af flere omgange, og først i 2025/2026 forventes den nye regering at være klar med en ny sundhedsreform. I 2025 udgør puljen 13,8 mio. kr. og 11,5 mio. kr. i overslagsårene

#### *Effektivisering:*

Siden 2010 har kommunens afdelinger og institutioner været underlagt et årligt effektiviseringskrav på 0,25 pct., som fra 2014 er øget til 0,35 pct. Dagtilbud- og ældreområdet var fritaget fra henholdsvis 2021 og 2022. Hertil kommer udgiftsreduktion via strukturændringer, effektiviseringspuljer mv.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2024 er effektiviseringskravet ændret til 0,3 pct. gældende inkl. dagtilbud- og ældreområdet. Videreførelse af effektiviseringskravet i 2028 indgår i de politiske drøftelser frem til budgetvedtagelsen.

#### *Nøgletal:*

I lighed med tidligere år vil der i budgetmaterielet være et afsnit om ECO nøgletal, hvor budget 2024 og regnskab 2023 fremgår.

Fagudvalgene vil få forelagt ECO-nøgletal og drøfter muligheder og udfordringer indenfor udvalgenes områder med henblik på vurdering af serviceniveau og mulig medfinansiering som led i rammestyringen.

#### *Overførselsudgifter:*

Det skal bemærkes, at overførselsudgifterne ikke indgår i ovenstående, der omhandler serviceudgifterne. Overførselsudgifterne budgetlægges efter hidtidige principper. I den forbindelse skal opmærksomheden henledes på den såkaldte budgetgaranti, der betyder, at højere eller lavere udgifter på landsplan udlignes i bloktilskuddet, således at det alene er afvigelse i forhold til landsgennemsnittet, der tilgår den enkelte kommune. Afvigelsen berører ikke kommunens serviceudgifter, men indgår i kommunens likviditet.

#### *Budgetanalyser:*

Brug af kunstig intelligens – også kaldet AI – er inde i en rivende udvikling. Dette gælder også inden for den offentlige administration, hvor teknologien mange steder er taget i anvendelse.

Økonomiudvalget har på mødet den 18.1.2024 efterspurgt et statusnotat, som kort belyser teknologiens muligheder og anvendelser inden for kommunens opgaveområder, herunder evt. afledte økonomiske gevinster.

## **7. Usikkerheder**

## 7.1 Usikkerheder

Efterfølgende er der oplyst en række usikkerheder, som kan påvirke kommunens økonomi både i en positiv og negativ retning.

### *Nyt regeringsgrundlag*

Regeringen præsenterede tilbage den 14.12.2022 deres regeringsgrundlag *Ansvar for Danmark*. De afledte økonomiske konsekvenser indgår i kommende års finanslove og kommuneaftaler, men umiddelbart kan kommunerne de kommende år se frem til snævre økonomiske rammer, idet det økonomiske råderum i vid udstrækning reserveres til øgede udgifter til forsvaret samt skattelettelser.

Regeringen vil bl.a. nytænke og reformere beskæftigelsesindsatsen, så udgifterne hertil reduceres med 3 mia. kr. i 2030. Det skal ske ved nedlæggelse af jobcentre, sætte kommunerne fri af statslige proceskrav, større frihed til kommunerne til at organisere beskæftigelsesindsatsen. Det er pt. uvist, hvornår og hvordan kommuners økonomi påvirkes, men en reduktion på 3 mia. kr. vil alt andet lige medføre en reduktion af kommunens nuværende budget på ca. 30 mio. kr.

For at løse rekrutteringsudfordringer flere steder i den offentlige sektor afsatte regeringen en ekstraordinær ramme på 1 mia. kr. i 2024 stigende til 3 mia. kr. i 2030 til løn- og arbejdsvilkår i den offentlige velfærd. Rammerne finansieres af besparelser på kommuners og regioners udgifter til administration. For Svendborg Kommune udgør besparelsen i 2024 ca. 7 mio. kr. på administration stigende til ca. 21 mio. kr. henimod 2030. Besparelsen er allerede indfriet i 2027 jf. det vedtagne sparekatalog til budget 2024.

December 2023 indgik Regeringen, FH, KL, Danske Regioner og Akademikerne i december 2023 aftale om udmøntningen af en ekstraordinær ramme til løn og arbejdsvilkår på 6,8 mia. kr., svarende til 3,0 mia. kr. efter skat og tilbageløb. Aftalen øger lønniveauet for en række centrale velfærdsgrupper, herunder social- og sundhedspersonale, pædagoger, sygeplejersker og fængselsbetjente. Aftalen gør det blandt andet mere attraktivt at arbejde i vagt på skæve tidspunkter og skaber rammerne for, at flere kan gå på fuld tid.

I regeringsgrundlaget er der lagt op til at der nedsættes en strukturkommission, der skal opstille og belyse modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet, herunder en ændring af kommunernes medfinansiering, som siden 2019 har været fastfrosset. Det forventes, at strukturkommissionens anbefalinger først vil foreligge i 2024, og derfor tidligst kan have virkning fra 2025/2026.

### *Krigen i Ukraine:*

Den afledte effekt på den danske økonomi herunder den kommunale økonomi på kort og lang sigt vedr. krigen i Ukraine kendes pt. ikke. Som udgangspunkt får kommunen refunderet sine afledte udgifter, men kun for et år ad gangen. Kompensation for 2024 indgår i de kommende forhandlinger om kommuneaftalen for budget 2025, hvor evt. kompensation for 2025 og frem afventer kommende års kommuneaftaler. Som følge heraf er der ikke budgetlagt med udgifter i 2025 og frem.

### *Økonomiaftalen for 2025:*

Den danske økonomi stor stærk selvom den økonomiske højkonjunktur har været aftagende. Der er overskud på betalingsbalancen, inflationen er faldende og statsgælden er historisk lav.

Jf. regeringens 2030-plan er Danmark godt rustet til fremtiden, og der er afsat ca. 32 mia. kr. til den borgernære velfærd. Selvom regeringen har afsat 32 milliarder kroner til velfærd frem til 2030, så går de 19 milliarder til at sikre det demografiske træk, altså at kommuner og regioner får dækket deres udgifter til at sikre uændret velfærd til et stigende antal børn og især ældre.

Det efterlader 13 milliarder kroner til øvrige investeringer i velfærd. Men heraf har regeringen allerede disponeret fem milliarder til sundhed, tre milliarder til psykiatri og en milliard til erhvervsskolerne. Dermed er der kun fire milliarder tilbage til at løfte kommunernes og regionernes økonomi ud over demografien de kommende syv år.

Udfordringen for kommunerne er, at der ud over demografien er en opdrift i udgifterne til det specialiserede socialområde, nær sundhed, specialundervisning i folkeskolen og en række mindre områder på cirka 1,3-1,8 milliard kroner.

Selv om dansk økonomi står stærkt, er forventningen, at kommuneaftalen for 2025 i lighed med aftalen for 2024 bliver en stram aftale, bl.a. som følge af mangel på arbejdskraft, sikre at inflationen ikke stiger m.m. Der er således udsigt til, at staten vil fastholde den nuværende serviceramme, når der er kompenseret for det demografiske udgiftspres, og at der kun i begrænset omfang afsættes yderligere midler til bl.a. stigende udgifter på det specialiserede børn- og voksenområde.

Sidste års økonomiaftale mellem regeringen og KL fastlagde et anlægsloft på 19,1 mia. kr. i 2024, hvilket var 0,6 mia. kr. højere end i 2023. Anlægsloftet for 2025 fastlægges i juni 2024 i forbindelse med økonomiaftalen mellem regeringen og KL. forventningerne pt. er i bedste fald, at rammen fastholdes uændret.

Særtilskud, lånetilsagn meddeles kun for et år ad gangen, og der er i forlængelse heraf ikke budgetteret med indtægter, som forudsætter tilsagn fra ministeriet om særtilskud og lån.

#### *Generel usikkerhed vedr. skatter og tilskud:*

Usikkerheden på finansieringssiden knytter sig traditionelt til udviklingen i udskrivningsgrundlaget, indbyggertallet og den demografiske sammensætning af befolkningen.

Udover disse faktorer er der to specifikke forhold, som kan påvirke bloktilskuddet for 2025. Det drejer sig om 1) en potentiel modregning i kommunernes bloktilskud for 2025 og 2) stigning i kommunernes indtægter fra selskabsskat.

#### *Befolkningsudvikling:*

Pr.1.1.2024 er der registreret 59.727 indbyggere i Svendborg Kommune. Dette er 108 færre indbyggere i forhold til forventningen ved budgetvedtagelsen for 2024. I budgetforudsættningerne for Budget 2024 er der endvidere indregnet en positiv befolkningsudvikling fra 2024 til 2025 på 70 indbyggere.

Bedømt ud fra det aktuelle indbyggertal tyder det på, at indbyggertallet pr.1.1.2025 vil blive lavere end hidtil antaget. Dette vil have direkte betydning for kommunens andel af bloktilskuddet, idet bloktilskuddet fordeles mellem landets kommuner efter indbyggertal. Det vil sandsynligvis også påvirke udviklingen i det lokale udskrivningsgrundlag, men den økonomiske effekt af dette kan ikke entydigt opgøres, da mindre vækst i det lokale udskrivningsgrundlag alt andet lige vil resultere i stigende udligning og udviklingen i skattegrundlaget såvel lokalt som på landsplan forventes at blive bedre end forudsat på tidspunktet for vedtagelsen af budget 2024.

#### *Effekt af kommunernes valg af budgetteringsprincip for 2024:*

82 kommuner ud af landets 98 kommuner har for 2024 valgt at selvbudgettere og dermed indberettet andre forventninger til hhv. befolkningstal og udskrivningsgrundlag i forhold til den udmeldte statsgaranti for 2024. Dette betyder, at kommunernes samlede skatteindtægter i 2024 forventes at blive 1,4 mia. kr. højere sammenlignet med beløbet i statsgarantien.

Finansministeriet har derfor oplyst at man overvejer at benytte muligheden i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommunerne for at indregne den ekstra skatteindtægt i opgørelsen af bloktilskuddet for 2025. Dermed vil bloktilskuddet for 2025

p.g.a. balanceprincippet blive reduceret med 1,4 mia. kr. Svendborg Kommunes andel af det samlede indbyggertal i Danmark udgør ca. 1 procent hvilket betyder, at Svendborgs andel af bloktilskuddet for 2025 potentielt kan blive reduceret med 14 mio. kr.

#### *Fald i kommunernes indtægter fra selskabsskat i 2022:*

Ifølge Skatteministeriet forventes de samlede indtægter fra selskabsskat at falde med 18 milliarder fra 112 milliarder i 2021 til cirka 94 milliarder i 2022. I og med at kommuner får lov til at beholde 14,24 procent af selskabsskatterne, så bliver faldet på 2,5 milliarder kroner, som efterreguleres i 2025. Mens den præcise fordeling mellem kommunerne først bliver afklaret i maj måned, så står det fast, at kommunerne under et mister ca. 2,5 milliarder kroner i indtægter fra selskabsskat i 2025.

Selvom kommunerne mister ca. 2,5 mia. kr., vil det være en fordel for de 75-80 kommuner, som får færrest indtægter fra selskabsskatten, hvortil Svendborg Kommune tilhører. Forklaringen er, at ændringen i kommunernes indtægter fra selskabsskat indregnes i bloktilskuddet, som derfor stiger i 2025. I og med at indtægterne fra selskabsskatter er ekstremt ulige fordelt mellem kommunerne, så vil langt de fleste af de 75-80 kommuner tabe mindre på faldet i selskabsskatterne, end de vil vinde på det højere bloktilskud.

#### *Usikkerhedsmomenter vedr. overslagsår 2027:*

Vedrørende 2027 er der en række elementer, som potentielt kan have stor effekt på kommunens budget. Det drejer sig om følgende:

- Efterregulering af grundskyldindtægter for 2024
- Resultat af selvbudgettering for 2024
- Akkumulering af skattesanktion for tidligere år

#### *Efterregulering af grundskyldindtægter:*

Svendborg Kommune har i lighed med alle landets øvrige kommuner i 2024 budgetteret indtægterne fra grundskyld ud fra det af Skatteministeriet udsendte skøn over udskrivningsgrundlaget for hhv. landbrugsejendomme og øvrige ejendomme. Da det er *foreløbige vurderinger*, som ligger til grund for opkrævningen af grundskyld i 2024, vil der i maj 2026 blive foretaget en endelig opgørelse af beskatningsgrundlaget, når de endelige ejendomsvurderinger forventeligt er blevet udsendt.

Afhængig af resultatet af den endelige opgørelse vil kommunen i de tre første måneder af 2027 derfor enten få udbetalt et ekstra provenu eller skulle tilbagebetale et beløb til Staten (opgjort som forskellen mellem den endeligt opgjorte grundskyldindtægt og den budgetterede grundskyldindtægt). Der kan derfor være en risiko for at der i 2027 skal ske tilbagebetaling af grundskyldindtægter fra 2024.

#### *Resultat af selvbudgettering for 2024:*

Når udskrivningsgrundlaget for 2024 er endelig gjort op i maj 2026 foretages der på baggrund af dette en ny beregning af udligning og tilskud samt skatteindtægter for alle landets kommuner. Kommuner, som har valgt selvbudgettering, vil på den baggrund få beregnet en efter- regulering, som skal afregnes i de tre første måneder af 2027.

Det forventes på nuværende tidspunkt stadig, at Svendborg Kommune vil få en samlet positiv efterregulering vedr. 2024. Men da 82 kommuner har valgt selvbudgettering for 2024 forventes det, at der i opgørelsen af bloktilskuddet for 2027 vil blive indregnet et større beløb vedr. det samlede resultat af selvbudgettering for 2024. Denne ekstra indtægt for kommunerne vil alt andet lige resultere i, at bloktilskuddet for 2027 vil blive reduceret. Der kan derfor være risiko for at Svendborgs andel af reduktionen i bloktilskuddet vil overstige den positive efterregulering for 2024.

#### *Akkumulerede skattesanktioner:*

Det er i forbindelse med udligningsreformen aftalt, at landets kommuner ikke må få stigende skatteindtægter som følge af udligningsreformen. Dette betyder, at stigende skatteindtægter, der skyldes en forhøjelse af den kommunale udskrivningsprocent, vil blive modregnet i kommunernes samlede bloktilskud.

Modregningen fordeles mellem landets kommuner i en individuel sanktion (betales af de kommuner, som har vedtaget en forhøjelse af udskrivningsprocenten) og en kollektiv sanktion (alle landets kommuner). Over tid skifter fordelingen mellem de individuelle sanktioner og de kollektive sanktioner. Da en række kommuner i de seneste år har vedtaget en forhøjelse af udskrivningsprocenten, får dette en negativ påvirkning af økonomien i Svendborg Kommune.

Aktuelt foretages der for 2024 en modregning i Svendborgs andel af bloktilskuddet på 1,6 mio. kr., som stiger til 5,95 mio. kr. i 2028. For 2023 udgjorde Svendborgs andel af den kollektive skattesanktion 0,84 mio. kr. og dette vil stige til 3,4 mio. kr. i 2027.

## 8. Anlægsbudget

### 8.1 Basisanlægsbudget

Nedenstående figur viser kommunens anlægsbudget 2024 – 2028 inkl. forventede anlægsoverførsler fra regnskab 2023 opgjort medio januar 2024.

Figur 5. Kommunens anlægsbudget 2024-2028. 1.000 kr.

| 1.000 kr.    | Vedtaget budget 2024 | Forventede overførsler til 2024 (Skøn jan. 24) | Vedtaget budget 2024 med forventede overførsler | Budget 2025    | Budget 2026    | Budget 2027   | Budget 2028    |
|--------------|----------------------|--|---|----------------|----------------|---------------|----------------|
| Udgift       | 162.144              | 84.086   | 246.230   | 187.460        | 157.022        | 95.068        | 113.724        |
| Indtægt      | -22.098              | -57.249  | -79.347   | 0              | 0              | 0             | 0              |
| <b>Netto</b> | <b>140.046</b>       | <b>26.837</b>                                  | <b>166.883</b>                                  | <b>187.460</b> | <b>157.022</b> | <b>95.068</b> | <b>113.724</b> |

Som det fremgår, udgør bruttoanlægsbudgettet 246,3 mio. kr. i 2024 inkl. forventede overførsler fra regnskab 2023 jf. seneste skøn. I 2025 udgør bruttoanlægsbudgettet 187,5 mio. kr. Samlet set er der for 2024 og 2025 afsat et bruttoanlægsbudget på ca. 433,7 mio. kr. (inkl. forventede overførsler fra 2023 til 2024).

I overslagsårene 2027-28 er der stort set kun afsat midler til basisopgaver, herunder vedligeholdelse/renovering af kommunens bygninger, samt investeringer i byfornyelse, energiforbedringer og havnerelaterede opgaver, hvor der automatisk låneadgang.

I vedlagte bilag 2 er vist en specifikation af anlægsbudgettet 2025-28.

## 8.2 Anlægsprocedure

### *Faseopdelt budgetproces*

Som led i den faseopdelte budgetlægningsproces vedr. budget 2025 udmelder KL vejledende anlægsrammer for hver kommune, som skal sikre at kommunerne under et overholdt det udmeldte anlægsloft i økonomiaftalen. Den vejledende ramme til budget 2024 udgjorde for Svendborg Kommune 161,8 mio. kr., og udover prisenfremskrivning forventes rammen for 2025 at ligge på et reduceret eller samme niveau.

Set i lyset af kommunens økonomi samt med udsigt til en stram finanslov, kommuneaftale samt overholdelse af anlægsloft, vil der være behov for at anlægsbudgettet i 2024-28 inkl. overførsler fra 2023 periodiseres med henblik på at opnå et realiserbart anlægsbudget, der samtidig giver mulighed for at prioritere nye anlægsbehov.

Anlægsprocessen er i foråret derfor primært fokuseret på justeringer af det nuværende budget med det formål fortsat at danne et aktuelt og realistisk anlægsbudget, som kan danne udgangspunkt for de efterfølgende politiske drøftelser.

I forlængelse af ovennævnte afholdes der anlægsseminar den 30. april 2024, hvor administrationen fremlægger forslag til et prioriteret anlægsbudget 2024-2028. Forslaget vil være fokuseret på et prioriteret anlægsbudget for 2024, som flugter med kommunens vejledende anlægsramme på 161,8 mio. kr. – blandt andet ved overførsel af anlægsprojekter til 2025.

Jf. tabellen ovenfor udgør bruttoanlægsbudgettet 187,5 mio. kr., og Svendborg Kommune ligger i udgangspunktet væsentlig over den forventede ramme for 2025, hvortil kommer overførsler fra 2024. Prioritering af anlægsbudgettet 2025 vil derfor spille en central rolle i de politiske budgetforhandlinger

### **Anlægsseminar/temamøde forud for kommunalbestyrelsens møde den 30. april 2024:**

- Præsentation af anlægsbudget 2024-28
  - o Anlægsbudget 2024 inkl. overførsler fra 2023 jf. koncernrapport pr. 31.3.2024
  - o Teknisk anlægsbudget 2025-28 herunder forslag til realistisk anlægsbudget.
  - o Nye anlægstemaer
- Finansieringsmuligheder:
  - o Omprioritering inden for nuværende ramme
  - o Lånemuligheder.
- Politisk drøftelse og prioritering

Senest på møderne i juni fremsender fagudvalgene forslag til udvidelser til/omprioritering af anlægsbudgettet.

På kommunalbestyrelsens budgetseminar den 25. juni 2024 vil der være en præsentation af kommunens anlægsbudget 2024-28 samt nye anlægstemaer fra fagudvalgene.

### **Budgetseminar 25. juni 2024:**

- Forventet regnskab 2024 jf. koncernrapport pr. 31. marts 2024
- Kommuneaftalen for budget 2025.
- Præsentation af anlægsbudget for 2024 – 2028 samt nye anlægstemaer fra fagudvalgene.
- Status udgifter afledt af demografi, udfordringer og eventuelle spareforslag.

## 8.2. Nye anlægsprojekter/-temaer og finansiering

Finansiering af kommunens anlægsbudget sker primært via overskuddet på kommunes ordinære drift.



Hertil kommer, at der på udvalgte områder automatisk er låneadgang til anlægsudgifter. Det vedrører bl.a. udgifter til energiinvesteringer, byfornyelse, havnerelaterede udgifter, køb af jord m.m.

Hvis den kommende kommuneaftale giver mulighed for at søge om lånedispensation til nye anlægsprojekter, vil svar først foreligge ultimo august/primø september.

## 9. Overordnet budgetproces

Den overordnede proces for budget 2025 har, som nævnt indledningsvis, primært fokus på sikring af kernevelfærden inden for rammerne af den økonomiske politik.

I lighed med tidligere år er budgetproceduren tilrettelagt således, at fagudvalgene i foråret drøfter temaer, indsats, spareforslag m.m., og at fagudvalgene senest på junimøderne fremsender ønsker, der skal indgå i de politiske forhandlinger frem til budgetvedtagelsen. Processen for 2025 vil i hovedtræk forløbe således:

*Overordnet budgetproces for budget 2025:*



I vedlagte bilag 1 er vist den overordnede tidsplan for udarbejdelse af budget 2025.

### Det politiske arbejde

Den 20. februar 2024 fastlægger Økonomiudvalget de overordnede rammer for budgetarbejdet gennem vedtagelsen af budgetproceduren. På mødet vil Økonomiudvalget

få forelagt status på kommunens økonomi, herunder økonomisk råderum for budget 2025-28,

Der afholdes anlægsseminar evt. som temamøde forud for Kommunalbestyrelsens møde den 30. april 2024.

I juni 2024 indgår der en drøftelse mellem Økonomiudvalget og Hoved-MED. Endvidere indgås økonomiaftale mellem regeringen og KL, og de foreløbige økonomiske konsekvenser præsenteres for Kommunalbestyrelsen på budgetseminaret den 25. juni 2024.

Primo august foreligger en samlet økonomisk vurdering af økonomiaftalens konsekvenser for Svendborg Kommune, som forelægges Økonomiudvalget den 20. august 2024.

Den 27. august 2024 afholdes budgetseminar for Kommunalbestyrelsen, hvor kommunalbestyrelsen vil få en status på det økonomiske budgetgrundlag, en gennemgang af materialet til budgetmappen, samt Direktionens forslag til 1. behandling.

Opstarten på de politiske forhandlinger er planlagt til at finde sted den 18. september og forventes afsluttet senest i weekenden 21. – 23. september 2024.

### **Fagudvalgenes rolle:**

Når Økonomiudvalget har godkendt den overordnede budgetprocedure, fastlægger fagudvalgenes efterfølgende inden for disse rammer deres egen budgetprocedure. Jo tidligere processen startes, jo mere tid til drøftelser i fagudvalgene samt inddragelse af brugere og medarbejdere/MED-organisationen.

Frem til fagudvalgsmøderne i juni har fagudvalgene løbende drøftelser omkring det indholdsmæssige, og samtidig skal fagudvalgene løbende foretage nødvendige tilpasninger/omstillinger af udvalgets aktiviteter jf. principperne for rammestyring. Dette kan være med udgangspunkt i drøftelser om nye temaer og/eller indsatser, der understøtter vedtagne politikker, ønsker fra interessegrupper samt eventuelle særlige budgetmæssige udfordringer, samt finansiering heraf.

Rammestyringsprincippet fastholdes – dvs. at udvalgene selv skal finansiere udfordringer inden for udvalgets ramme, men at udgifter afledt af demografien forventes finansieret af kommuneaftalen.

Økonomiudvalget har fastlagt, at hvert fagudvalg kan fremsende maks. 3 temaer/udvidelsesforslag vedr. serviceudgifter. I forlængelse af kommuneaftalen drøftes afsættelse af evt. prioriteringspulje til medfinansiering af temaer, herunder omfang og finansiering af puljen.

Økonomiudvalget har anmodet administrationen om på et kommende møde at fremlægge et forslag til, hvorledes man kan skabe muligheder for en tværgående politisk prioritering.

Fremsendelse af tema/udvidelsesforslag godkendes senest på fagudvalgsmøderne i juni med efterfølgende fremsendelse til budgetforhandlingerne

Senest på augustmøderne fremsender fagudvalgene beskrivelser vedr. udgifter afledt af den demografiske udvikling.

Når budgettet er vedtaget, udarbejder fagudvalg bidrag til Service og Økonomi, der er kommunens budgetpublikation, der beskriver udvalgets område herunder en oversigt over udvalgets politikker og strategier med angivelse af indsatser/mål for de(t) kommende år. Bidraget forelægges fagudvalget senest i december, hvor fagudvalget samtidig fastlægger proces for udmøntning af budget og indsatser.

## 10. Borger- og medarbejderinddragelse m.m.

### 10.1 Inddragelse og høring af borgere

I budgetproceduren er der lagt op til, at Økonomiudvalget på sit møde den 18. juni 2024 træffer beslutning om, hvorvidt der skal afholdes borgermøde i forbindelse med budget 2025.

Ved udarbejdelse af eventuelle besparelsesforslag skal fagudvalgene sikre, at der bliver tilrettelagt en høringsfase for de høringsberettigede parter.

### 10.2 Inddragelse og høring af medarbejdere

Der skal i de enkelte områder, institutioner og afdelinger ske medarbejderinddragelse i forbindelse med budgetlægningen jf. MED-reglerne.

Budgetprocessen er tilrettelagt med henblik på at sikre en kobling/videreformidling mellem de forskellige MED-udvalg.

#### 1) Lokal-MED

De lokale MED-udvalg drøfter i starten af året de overordnede forudsætninger for budgettet på det pågældende område og eventuelle ønsker eller forventninger til ændringer og nye tiltag. Udgangspunktet for drøftelserne er det seneste vedtagne budget. Det er vigtigt, at der på de enkelte fagudvalgsområder tilrettelægges en proces, der sikrer en kobling mellem lokal-MED og sektor-MED, så informationer videresendes og indgår i drøftelserne på sektor-MED.

#### 2) Sektor-MED

Datoerne for inddragelsen af sektor-MED skal fremgå af tidsplanerne for de enkelte fagudvalgs budgetbehandling. Disse skal være afpasset i forhold til, at eventuelle bemærkninger kan videreformidles og indgå i drøftelserne på hoved-MED jf. datoerne under punkt 3.

#### 3) Hoved-MED

Der er forudsat flg. datoer for drøftelse af budget 2025 i Hoved-MED:

| Tid                         | Aktivitet   |
|-----------------------------|---|
| 19. Marts 2024              | Møde HMU: Orientering og drøftelse vedr. budgetproceduren for 2025                    |
| 14. Juni 2024               | Møde HMU: Orientering og drøftelse vedr. budgetlægningen                              |
| <b>18. Juni 2024</b>        | <b>Dialogmøde med Økonomiudvalget</b>   |
| 25. Juni 2024               | Deltagelse i budgetseminar  |
| 27. August 2024             | Deltagelse i budgetseminar  |
| <b>20.8 eller 10.9.2024</b> | <b>Dialogmøde med Økonomiudvalget</b>   |
| 6. September 2024           | Møde HMU: Orientering og drøftelse vedr. budgetlægningen                              |
| Ultimo september 2024       | Orientering og drøftelse af budgetforlig  |
| 25. Oktober 2024            | Møde HMU: Drøftelse af vedtaget budget 2025 og evaluering af budgetprocedure for 2025 |
| 6. December 2024            | Møde HMU: Input til budgetprocedure for 2026  |



## Bilag 1: Tidsplan for budget 2025

| Dato           | Aktivitet  |
|----------------|--|
| 30. januar.    | <b>HMU:</b><br>Orientering om principper og pejlemærker for budget 2025.   |
| 20. februar    | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Budgetprocedure 2025 godkendes.<br>Foreløbige ændringer til teknisk budget<br>Drøftelse af økonomisk råderum samt behov for økonomisk råderum.<br>Værktøjer til realisering af økonomisk råderum herunder kommunens effektiviseringsstrategi, nøgletal, budgetanalyser m.m.   |
| Marts          | <b>Fagudvalg:</b><br>Fagudvalg tilrettelægger deres egen budgetproces  |
| 19. marts      | <b>HMU:</b><br>Orientering og drøftelse af budgetprocessen   |
| Marts til juni | MED-organisationen inddrages vedr. spareforslag  |
| 19. marts      | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Regnskab 2023: Drifts- og anlægsoverførsler til 2024  |
| 26. marts      | <b>Kommunalbestyrelsen:</b><br>Regnskab 2023: Drifts- og anlægsoverførsler til 2024  |
| Medio april    | <b>Fagudvalg:</b><br>Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og udfordringer inkl. finansiering, samt vurdering af demografisk udgiftspres.  |
| 23. april      | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Regnskab 2023 indstilles til Kommunalbestyrelsen.<br>Budget 2025 - status   |
| 30. april      | <b>Kommunalbestyrelsen:</b><br>Godkendelse af regnskab 2023<br>Temamøde anlægsbudget 2024-28   |
| Primo maj      | <b>Fagudvalg:</b><br>Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og udfordringer inkl. finansiering, samt vurdering af demografisk udgiftspres.  |
| 21. maj        | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Forventet regnskab 2024 jf. koncernrapport pr. 31.3.2024.   |
| Medio juni     | Kommuneaftale forventes at foreligge   |
| Primo juni     | <b>Fagudvalg:</b><br>Fagudvalg drøfter egne temaer/indsatser og udfordringer inkl. finansiering, samt vurdering af demografisk udgiftspres. Fagudvalg fremsender foreløbig beregninger vedr. demografisk udgiftspres, samt maks. 3 forslag til temaer/indsatser.<br>Forslag til udvidelser til/omprioritering af anlægsbudgettet fremsendes til Økonomiudvalg. |
| 18. juni       | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Drøftelse med HMU<br>Status budget 2025: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Orientering om kommuneaftale.</li> <li>- Program for budgetseminar 25. juni og 27. august samt evt. afholdelse af borgermøde i august/september</li> <li>- Anlægstemaer</li> </ul>  |
| 25. juni       | <b>Kommunalbestyrelsen, direktion og MED-Hovedudvalg - Budgetseminar:</b><br>Orientering om kommuneaftale.<br>Status kommunens økonomi<br>Anlægstemaer   |

## Bilag 1: Tidsplan for budget 2025

| <b>Dato</b>          | <b>Aktivitet</b>   |
|----------------------|--|
| Medio august         | <b>Fagudvalg:</b><br>Senest på augustmøderne fremsender fagudvalgene beregninger vedr. demografisk udgiftspres.  |
| 20. august           | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Drøftelse med HMU (evt. først 10.9.)<br>Budget 2025 – status. Budgetnotat drøftes.<br>Fastlæggelse af proces for politiske budgetforhandlinger.<br>Program for kommunalbestyrelsens budgetseminar |
| 21. august           | Materiale til budgetseminar udsendes   |
| Ultimo august        | Svar på ansøgning om lån og særtilskud   |
| 27. august           | <b>Kommunalbestyrelsen, direktion og MED-Hovedudvalg</b><br><i>Budgetseminar:</i><br>Økonomisk status, gennemgang af budgetmappen.<br>Direktionens budgetforslag til 1. beh.   |
| September            | Eventuelt afholdelse af borgermøde   |
| 10. september        | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Budgetforslag til 1. behandling<br>Forventet regnskab 2024 jf. koncernrapport pr. 30. juni 2024   |
| 17. september        | <b>Kommunalbestyrelsen:</b><br>Budgetforslag til 1. behandling   |
| 18. september        | <b>Alle partier:</b><br>Opstart på politiske budgetforhandlinger   |
| 21. – 22. september  | Politiske budgetforhandlinger afsluttes  |
| 23. september        | Frist for fremsendelse af ændringsforslag senest 23:59   |
| 1. oktober           | <b>Økonomiudvalg:</b><br>2. behandling   |
| 8. oktober           | <b>Kommunalbestyrelsen:</b><br>2. behandling   |
| November og december | <b>Fagudvalg:</b><br>Bidrag til Service og Økonomi<br>Fagudvalg drøfter implementering af nye budgettiltag.  |
| November/december    | <b>Direktion og HMU:</b><br>Evaluering af budgetproceduren for budget 2025 samt input til budget 2026.   |
| 12. december         | <b>Økonomiudvalg:</b><br>Service og Økonomi godkendes<br>Eventuelle udvalgsfordelte besparelsepuljer indstilles til Kommunalbestyrelsen.<br>Evaluering af budgetprocedure budget 2025                                      |

## Bilag 2: Anlægsbudget 2025-2028

| Netto - 1.000 kr. (2024-priser)   | Lån |   | 2025           | 2026           | 2027          | 2028           |
|---|-----|---|----------------|----------------|---------------|----------------|
| <b>Veje, Stier og Parkering</b>   |     |   | <b>28.910</b>  | <b>25.635</b>  | <b>21.955</b> | <b>21.955</b>  |
| Affaldssorteringssystem i Byrum   |     | 2 | 262            |                |               |                |
| Skattergade, etablering af jernbaneoverskæring                              |     | 1 |                | 2.680          |               |                |
| Cykelstier og gangstier - Sammenhæng  |     | 1 | 500            | 1.000          |               |                |
| Cykelstier  |     | 1 | 1.500          | 1.500          | 1.500         | 1.500          |
| Veje - funktionsudbud (kontrakt til 2027) og partnering (kontrakt til 2025) |     | 3 | 18.234         | 17.607         | 17.607        | 17.607         |
| P-hus   |     | 3 | 5.200          |                |               |                |
| Parkeringspulje   |     | 2 | 448            | 448            | 448           | 448            |
| Midlertidig parkering ved SIMAC   |     | 3 | 118            | 118            | 118           | 118            |
| Rådighedsbeløb trafikikkerhed og cykelfremme                                |     | 1 | 1.569          | 1.569          | 1.569         | 1.569          |
| Renovering af signalanlæg   |     | 3 | 713            | 713            | 713           | 713            |
| Trafikkerhedsprojekter 2022   |     | 1 | 157            |                |               |                |
| Akutte trafikikkerhedsprojekter 2023  |     | 1 | 209            |                |               |                |
| <b>Grøn omstilling</b>  |     |   | <b>28.728</b>  | <b>28.897</b>  | <b>9.237</b>  | <b>7.893</b>   |
| Udmøntning af CO2-reduktionsplan 2021-30 - Varmepumper                      | X   | 2 | 6.472          | 6.472          | 4.479         | 4.479          |
| Udmøntning af CO2-reduktionsplan 2021-30 - Biler                            |     | 2 | 1.455          | 1.461          | 1.461         | 1.461          |
| Etablering af stenrev i det Sydfynske Øhav                                  |     | 2 | 393            | 393            | 393           |                |
| Klimasikring med fokus omkring Sønder Havn                                  | X   | 2 | 17.385         | 16.429         |               |                |
| Natura 2000-indsatsen   |     | 2 | 725            | 725            | 726           | 724            |
| Naturpleje - Primært skovrejsning (heraf 693 tkr./år bundne)                |     | 3 | 1.178          | 1.178          | 1.178         | 1.229          |
| Naturgenopretning i relation til biodiversitet                              |     | 2 | 1.120          | 2.239          | 1.000         |                |
| <b>Land-, By- og Havneudvikling</b>   |     |   | <b>12.970</b>  | <b>6.224</b>   | <b>5.896</b>  | <b>5.896</b>   |
| Svendborg Havn, analyse m.v.  | X   | 2 | 4.065          | 4.065          | 4.065         | 4.065          |
| Almene boliger  |     | 2 | 4.185          |                |               |                |
| Samfundspuljen  |     | 2 | 2.354          | 1.831          | 1.831         | 1.831          |
| Byfornyelse - rådighedsbeløb  | 95% | 2 | 2.366          | 328            |               |                |
| <b>Kultur, Fritid og Idræt</b>  |     |   | <b>11.366</b>  | <b>9.274</b>   | <b>524</b>    | <b>524</b>     |
| Teater på havnen  |     | 3 | 8.750          | 8.750          |               |                |
| Forsamlingshuse - aktiviteter   |     | 1 | 262            | 262            | 262           | 262            |
| Fælles kunstofbane Østre bydel  |     | 2 | 2.092          |                |               |                |
| Renovering af klubhuse  |     | 1 | 262            | 262            | 262           | 262            |
| <b>Vedligehold og nybyg</b>   |     |   | <b>105.486</b> | <b>78.992</b>  | <b>47.456</b> | <b>47.456</b>  |
| Mangfoldige læringsmiljøer  |     | 1 | 1.000          | 1.000          | 1.000         | 1.000          |
| Daginstitutioner - sikkerhedsmæssige tiltag                                 |     | 3 | 2.600          | 2.600          | 2.600         | 2.600          |
| Bolighandlingsplan udv. plejeboliger, ældreomr.                             |     | 3 | 10.611         |                |               |                |
| Erstatningspladser Caroline Amalie anvendelse                               |     | 3 | 7.323          | 5.474          |               |                |
| Ny el-færge til Skarø/Drej og ladeanlæg                                     | X   | 2 | 31.190         | 400            |               |                |
| Havn - rådighedsramme   | X   | 2 | 2.793          | 2.793          | 2.793         | 2.793          |
| Efterslæb på havnens anlægskonstruktioner                                   | X   | 2 | 10.000         | 10.000         | 10.000        | 10.000         |
| GEO-Havnepark   | (x) | 2 | 3.139          | 18.162         |               |                |
| Pulje til vedligeholdelse af ejendomme m.m.                                 |     | 1 | 34.753         | 30.517         | 30.517        | 30.517         |
| Ribers Gaard  |     | 1 |                | 7.500          |               |                |
| Tilsl. Kommunale bygn. til fjernvarme i Ollerup..                           | X   | 3 | 2.077          |                |               |                |
| Brandhaner  |     | 3 |                | 546            | 546           | 546            |
| <b>Administration</b>   |     |   | <b>0</b>       | <b>8.000</b>   | <b>10.000</b> | <b>30.000</b>  |
| Budgetforlig 2024   |     | 1 |                | 8.000          | 10.000        | 30.000         |
| <b>Samlet anlægsramme - udgifter</b>  |     |   | <b>187.460</b> | <b>157.022</b> | <b>95.068</b> | <b>113.724</b> |
| <b>Samlet anlægsramme - indtægter</b>                                       |     |   | <b>0</b>       | <b>0</b>       | <b>0</b>      | <b>0</b>       |
| <b>Samlet anlægsramme - netto</b>   |     |   | <b>187.460</b> | <b>157.022</b> | <b>95.068</b> | <b>113.724</b> |

1. Ikke bundne 2. Delvis bundne 3. Uomgængelige